

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o výsledkoch inšpekcií v školách/školských zariadeniach s vyučovacím jazykom národností v SR v školskom roku 2010/2011

V školách s vyučovacím jazykom národností (VJN) a vyučovacím jazykom slovenským a jazykom národností (VJS/VJN) v SR bolo vykonaných celkovo **179** inšpekcií. Počty a percentuálne vyjadrenie množstva kontrolovaných škôl z celkového počtu škôl s VJN a VJS/VJN v SR podľa druhov škôl sú uvedené v tabuľke č.1.

Tabuľka č. 1

Druh školy	Celkový počet škôl s VJN a VJS/VJN v SR	Odborníci z praxe	Počet vykonaných inšpekcií a percentuálne vyjadrenie počtu kontrolovaných škôl z celkového počtu škôl s VJN a VJS/VJN v SR							
			KI	%	TI	%	II	%	NI	%
MŠ	327		23	7,03	14	4,28			16	4,89
ZŠ	282		17	6,02	17	6,02	15	5,31	17	6,02
G	29		3	10,34	9	31,03			6	4,83
SOŠ	44	1	2	4,54	18	40,90			10	22,72
Š pre žiakov so ŠVVP	23		8	34,78					1	4,34
ZUŠ	6									
CVČ	3				3	100,00				
Spolu	714		53	7,42	61	8,54	15	2,10	50	7,00

V školách a školských zariadeniach s vyučovacím jazykom národností (VJN) sa výkonu inšpekčnej činnosti v školskom roku 2010/2011 zúčastnil 1 odborník z praxe v strednej odbornej škole (SOŠ) v Školskom inšpekčnom centre Trnava. V tabuľke č. 2 sú uvedené počty komplexných inšpekcií (KI) a počty hospitácií v jednotlivých druhoch škôl.

Tabuľka č. 2

Celkový počet vykonaných KI		MŠ	ZŠ	G	SOŠ	ŠVVP		
		150	128	22	16	32		
Počet vykonaných KI v školách s VJN		23	17	3	2	8		
z toho s	VJM	18	15	2	0	2		
	VJS/VJM	4	2	1	2	6		
	VJU	1	0	0	0	0		
	VJS/VJU	0	0	0	0	0		
Celkový počet hospitácií		MŠ	ZŠ		G	SOŠ		ŠVVP
			1. st.	2. st.		teória	prax	
		40	172	131	153	20	14	66

Materské školy

Komplexné inšpekcie

V školskom roku 2010/2011 sa vykonalo v materských školách (MŠ) 150 KI, z toho v 18 školách s vyučovacím jazykom maďarským (VJM) a v 4 s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským (VJS/VJM) a v 1 s vyučovacím jazykom ukrajinským.

Riadenie školy

Výchova a vzdelávanie vo všetkých sledovaných školách sa uskutočňovala podľa školského vzdelávacieho programu (ŠkVP), ktorého štruktúra bola v súlade so štátnym vzdelávacím programom (ŠVP), najčastejšie chýbali požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov, informácie o dĺžke dochádzky a formách výchovy a vzdelávania, ako aj o spôsobe, podmienkach ukončovania výchovy a vzdelávania. Kvalita jeho obsahu neumožňovala realizovať výchovno-vzdelávaciu činnosť v súlade s princípmi predprimárneho vzdelávania v 2 MŠ. Vlastné ciele boli spracované, zodpovedali reálnym podmienkam, zväčša korešpondovali s profiláciou školy. Vnútny systém kontroly zameraný na hodnotenie vzdelávacích výsledkov detí mali vypracovaný všetky školy. Výchovno-vzdelávacie výsledky učiteľky hodnotili na základe kritérií priebežne a väčšina aj polročne, zaznamenávali ich v záznamoch pedagogickej diagnostiky. Kritériá hodnotenia zamestnancov malo vypracovaných 8 škôl, ktoré sa na základe písomných záznamov z kontrolnej činnosti málo dodržiavali. Slabú funkčnosť kontrolného systému znižovali nedôslednosť v analýze výsledkov kontroly, absencia prijímania opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, ich kontrola a využitie na skvalitnenie predprimárneho vzdelávania. Výchovno-vzdelávaciu činnosť významne ovplyvňovali aktivity spoločenského, kultúrneho a športového charakteru organizované v spolupráci s rodinou, materskými školami v susedných obciach a v Maďarskej republike, základnými školami, zriaďovateľom, spoločenskými i kultúrnymi inštitúciami. Školy organizovali tvorivé dielne, bábkové a divadelné predstavenia, výstavy ovocia a zeleniny, besiedky z príležitosti sviatkov a športové súťaže. Zapojili sa do edukačných projektov zameraných na environmentálnu výchovu, ľudové zvyky a tradície i zdravý životný štýl. Prijemne a motivujúco na deti a zamestnancov pôsobili esteticky upravené, kultúrne, čisté a udržiavané vnútorné a vonkajšie priestory školy. Na ich kvalite sa v značnej miere podieľali riaditeľky, učiteľky a rodičia, medzi ktorými prevládala vzájomná podpora a spolupráca.

Podmienky výchovy a vzdelávania

Riaditelia škôl spĺňali kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie okrem 2 MŠ, podporovali seba vzdelávanie učiteľov, aktivity realizované Zväzom maďarských pedagógov, vzdelávanie v rámci kontinuálneho vzdelávania, ktoré vychádzali prevažne z potrieb a zamerania školy. Vnútné a vonkajšie priestory škôl zodpovedali potrebám detí, umožňovali realizovať stanovené ciele výchovy a vzdelávania. V oblasti materiálno-technických podmienok boli školy vo vzťahu k počtu žiakov primerane vybavené, mali dostatočné množstvo odbornej a detskej literatúry v maďarskom aj ukrajinskom jazyku, v menšom počte boli zastúpené tituly v štátnom jazyku. Funkčná didaktická a výpočtová technika zastúpená vo väčšine škôl bola v činnostiach využívaná zriedkavo, čo obmedzovalo rozvoj digitálnej gramotnosti detí. Internetové pripojenie nebolo zabezpečené. Školy mali vydaný školský poriadok na rôznej úrovni. v štruktúre ktorého boli obsiahnuté takmer všetky náležitosti stanovené školským zákonom, s výnimkou organizácie krúžkovej činnosti. Preventívno-výchovné programy v rámci národných programov (prevencie obezity; výchovy k ľudským právam; duševného zdravia) mali školy zakomponované do aktivít pre deti a rodičov zameraných na jednotlivé preventívne oblasti, ktoré realizovali v spolupráci s príslušnými odbornými organizáciami a inštitúciami. Pri organizácii výchovy a vzdelávania

školy v podstate dodržiavali základné fyziologické a psychohygienické potreby detí (pitný režim, pevne stanovený čas na jedlo).

Priebeh a výsledky výchovy a vzdelávania

Prevažne v úvode činností učiteľky oboznámili deti s očakávanými výsledkami a definovali spoločné ciele. V zvolených aktivitách nezohľadňovali vždy ich potreby, čím oslabovali ich záujem. Psychomotorické kompetencie rozvíjali počas celého dňa. Umožňovali deťom preukázať osvojené lokomočné pohyby v rôznych psychomotorických i pohybových hrách so spevom, do ktorých sa väčšina z nich aktívne zapájala. Pri výbere cvikov v časti plánovaných cvičení neakceptovali rozdiely v ich pohybových schopnostiach. Nezaradili ich v primeranom počte a frekvencii, čím nezabezpečili náležité psychofyzické zaťaženie detského organizmu. Deti zväčša správne a v určených cvičebných polohách vykonávali jednotlivé cviky, vedeli sa orientovať a koordinovane pohybovať v organizovaných útvaroch, prevažne zachovávali určený rytmus chôdze i behu, zvládali bezpečný pohyb na náradí i v teréne. Rozvíjaniu grafomotorických schopností učiteľka venovala malú pozornosť. Poznávacie a učebné kompetencie učiteľka rozvíjala interaktívnymi činnosťami s dôrazom na praktickú aplikáciu poznatkov. Využívaním najmä obrázkového a konštrukčného materiálu aktivizovali myšlienkové procesy, podporovali kreativitu vyjadrovania. Pri riešení úloh deti prezentovali osvojené poznatky i skúsenosti, plnili úlohy primerane svojim možnostiam. Vecne komentovali priebeh i výsledky aktivít v materinskom, ojedinele i v štátnom jazyku. U niektorých detí boli zjavné poruchy výslovnosti. K rozvíjaniu informačných kompetencií mali málo príležitostí, digitálne technológie využívali zriedkavo. Učiteľky podporovali medzi nimi kooperáciu, čím rozvíjali interpersonálne vzťahy. Tie sa preukazovali aktívnou spoluprácou pri dosahovaní spoločných cieľov a vzájomnou toleranciou najmä v skupinových hrách. Pozitívny vplyv na vnútornú motiváciu detí malo uplatňovanie adresnej pochvaly v priebehu i v závere aktivít. Negatívnym javom bolo ich nepodnecovanie k hodnoteniu činností a sebahodnoteniu výkonov

Zistenia v oblasti riadenia škôl a podmienok výchovy a vzdelávania v školách s VJM boli porovnateľné so zisteniami v MŠ s VJS. Stav a úroveň vyučovania a učenia sa boli na dobrej úrovni, lepšie ako v školách s VJS. Výrazne lepšia úroveň bola zaznamenaná v rozvíjaní kognitívnych, učebných a komunikatívnych kompetencií detí. Horšie zistenia boli v oblasti rozvíjania informačných kompetencií detí.

Výrazne pozitívne zistenia

- poskytovanie konzultačno-poradenských služieb rodičom
- úroveň praktických návykov a zručností detí
- rozvíjanie psychomotorických kompetencií
- esteticky upravené priestory škôl

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- podnecovanie detí k hodnoteniu vlastných výkonov, výsledkov činnosti
- zadávanie úloh na rozvíjanie vyšších myšlienkových procesov
- využívanie IKT pri rozvíjaní digitálnej gramotnosti

Tematické inšpekcie

Súlad školského vzdelávacieho programu so štátnym vzdelávacím programom v materskej škole

Inšpekcie sa realizovali v 14 MŠ s VJM. Súlad ŠkVP so ŠVP sa sledoval aj v rámci komplexných inšpekcií.

Následné inšpekcie

Následné inšpekcie sa vykonali v **16 MŠ**. Stav a úroveň odstránenia zistených nedostatkov sa kontroloval v 13 školách po komplexnej inšpekcii, v 2 po tematickej a v 1 po následnej inšpekcii. V **MŠ** sa celkovo uplatnilo **148** opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení riaditeľmi MŠ je uvedený v tabuľke č. 3. Z celkového počtu uplatnených opatrení bolo akceptovaných a splnených **120**, čo predstavuje 81,08 %. Neakceptovaných a nesplnených bolo **28** opatrení.

Tabuľka č.3

Prehľad uplatnených opatrení v MŠ										
spolu	148									
z toho	odporúčania		upozornenia		opatrenia prijaté kontrolovaným subjektom		opatrenia uložené školskou inšpekciou		záväzný pokyn	
počet	88		1		50		9		0	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%
	65	73,86	1	100	45	90,00	9	100	0	0

Zistené nedostatky sa týkali dodržania štruktúry ŠkVP a školského poriadku, ich prerokovania a zverejnenia, vypracovania učebných osnov, plánu ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov, ročného plánu vnútornej kontroly školy, rokovacieho poriadku pedagogickej rady, programu adaptačného vzdelávania, vedenia pedagogickej dokumentácie v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny, hodnotenia detí a zamestnancov, vydávania rozhodnutí, dodržiavania bezpečnosti a ochrany zdravia dieťaťa na pobyte vonku a pri preberaní a odovzdávaní rodičom. Odporúčania školskej inšpekcie smerovali k používaniu odbornej terminológie v pedagogickej dokumentácii, skvalitneniu vnútornej školskej kontroly, zvyšovaniu odborného rastu učiteľiek, vybaveniu učebnými pomôckami, didaktickou technikou, IKT a ich využitiu vo vyučovacom procese, usporiadaniu denných činností, dodržiavaniu fyziologických a psychohygienických potrieb detí. Rozpracovaním preventívno-výchovných programov v rámci národných programov na podmienky školy sa skvalitnili podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí. Využitím striedanim činností sa vytvoril pre ne optimálny priestor na hru a učenie sa. Neakceptovaním odporúčaní pretrvávali nedostatky v rozvíjaní sociálnych a osobnostných kompetencií. Splnením upozornenia zaslaného zriaďovateľovi vo veci nesprávne uvedeného názvu materskej školy v zriaďovacej listine a nevydania pracovného poriadku pre zamestnancov školy sa odstránil nesúlad s platnými právnymi predpismi.

Základné školy

Komplexné inšpekcie

V ZŠ sa vykonalo **15** inšpekcii v školách s VJM, v **2** s VJS/VJM.

Riadenie školy

Školy mali vypracované ŠkV, ktoré umožňovali realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania. Ich štruktúra, okrem 2 škôl, nebola v súlade so školským zákonom. Najčastejšie chýbali požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov. Silnou stránkou ŠkVP bolo stanovenie vlastných cieľov, ktoré zodpovedali reálnym podmienkam. Disponibilné hodiny okrem 1 školy boli začlenené do vzdelávacích oblastí, boli využité predovšetkým na posilnenie povinných vyučovacích predmetov. Najslabšie spracovanou časťou ŠkVP boli učebné osnovy a rozpracovanie prierezových tém. Nedostatky boli v nerozpracovaní obsahových

a výkonových štandardov, nestanovení rozsahu učiva a nedodržaní počtu hodín v učebnom pláne. V nereformných ročníkoch sa ojedinele nerealizovali predpísané laboratórne úlohy, kontrolné diktáty v predmete maďarský jazyk a literatúra. Prierezové témy boli deklarované predovšetkým ako integrované súčasti vyučovacích predmetov.

Školy mali vypracované vnútorné predpisy v súlade s právnymi normami s výnimkou rokovacieho poriadku v 1 škole. Pracovný a organizačný poriadok neboli v zmysle nových právnych predpisov aktualizované v 5 školách. Vnútorné predpisy boli prerokované v pedagogickej rade. Nedostatky sa vyskytli vo vedení pedagogickej dokumentácie, najmä v nezapisovaní učiva v súlade s učebnými osnovami, opravách chybných zápisov nepovoleným spôsobom, nejednotnom vyplňaní pedagogickej dokumentácie, nepoužívaní predpísaných tlačív pri komisionálnych skúškach a rozvrhu hodín, uvádzaní nesprávnej odbornej terminológie, vedení pedagogickej dokumentácie len v štátnom jazyku a nevysvetlení použitých skratiek. Vo všetkých školách bola zabezpečená odbornosť vyučovania, neodborne sa vyučovali najmä výchovné predmety.

Riaditelia vydávali rozhodnutia prevažne v súlade so zákonom, v 2 školách nevydali rozhodnutia o povolení vykonať komisionálne skúšky. V školách sa vyskytli nedostatky v obsahu rozhodnutí, najmä v nesprávnej citácii právnych predpisov vo výrokovej časti a neúplnosti odôvodnenia.

Školy, okrem jednej, mali vypracovaný systém hodnotenia a klasifikácie žiakov. Vedenie škôl kontrolovalo jeho dodržiavanie hospitáciami. Silnou stránkou bolo oboznámenie žiakov so zásadami hodnotenia a preukázateľné informovanie zákonných zástupcov. Vo všetkých školách postupovali pri hodnotení zamestnancov podľa vypracovaných kritérií a oblastí zameraných na výchovno-vzdelávací proces, dodržiavanie pracovnej disciplíny, odbornú úroveň, profesijný rast i mimoškolské aktivity. Najslabšou stránkou kontrolného systému bola jeho funkčnosť, vedúci zamestnanci neanalyzovali výsledky zistení na zasadnutiach poradných orgánov, neprijímali opatrenia na odstránenie nedostatkov.

Školy boli zapojené predovšetkým do projektov na získavanie finančných zdrojov, čo sa priaznivo prejavilo na kvalite ich priestorových a materiálno-technických podmienok.

Podmienky výchovy a vzdelávania

Riaditelia škôl a ostatní vedúci pedagogickí zamestnanci spĺňali kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie, okrem 2 škôl. Vedenia podporovali odborný rast pedagogických zamestnancov. Priestorové vybavenie ZŠ bolo rôzne (chýbali telocvične, neboli zriadené školské knižnice). Niektoré školy uviedli dobré vybavenie učebnicami a učebnými textami, chýbali učebnice pre reformné ročníky. Dostatočným množstvom učebných pomôcok, ktoré sa využívali v edukačnom procese, bola vybavená polovica kontrolovaných škôl. Školy mali dostatok funkčnej didaktickej a výpočtovej techniky, ktoré sa ale vo vyučovacom procese využívali minimálne. V edukačnom procese absentovalo rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov v oblasti IKT. Školy mali vypracované školské poriadky, ktoré boli prerokované v rade školy. Všetky školy mali ustanoveného koordinátora prevencie, ktorý v spolupráci s vedením a v súčinnosti s pedagogickými zamestnancami školy realizoval plánované aktivity. Pri ich realizácii účinne spolupracoval s odbornými zamestnancami pedagogických centier, lekármi a políciou. Aktivity prebiehali formou besied, rozhovorov, riešením modelových situácií, organizovaním zábavno-náučných podujatí, prácou v záujmových útvaroch. Z národných programov sa najväčšia pozornosť venovala výchove k ľudským právam a stratégii prevencie kriminality, menej sa realizovali aktivity k prevencii obezity a duševného zdravia. Stanovený začiatok vyučovania bol dodržaný vo všetkých kontrolovaných subjektoch, v 3 z nich nebola dodržaná dĺžka vyučovacích hodín, organizácia prestávok. Žiaci mali zabezpečený pitný režim.

Priebeh a výsledky výchovy a vzdelávania

Charakteristické pre vyučovací proces bolo rozvíjanie pracovných návykov a zručností žiakov, vedenie k správnym postupom pri práci, rozvíjanie sociálnych kompetencií, rešpektovanie osobnosti žiaka i vytváranie pozitívnej a priaznivej pracovnej atmosféry v triedach. Ciele a obsah učebných tém áne, o učenie prejavovali záujem. Učitelia individuálne pracovné tempo žiakov rešpektovali, málo zohľadňovali ich individuálne vzdelávacie potreby, diferencované úlohy takmer nezadávali. V malej miere rozvíjali personálne a interpersonálne kompetencie žiakov prácou vo dvojiciach alebo kooperatívnym vyučovaním, vzájomnú spoluprácu a tímovboli v súlade s učebnými osnovami. Žiaci vo vyučovacom procese reagovali spontú komunikáciu nepodporovali. Na vytváranie správnych predstáv využívali okrem základných učebných textov a učebníc obrazové materiály, obrázkový slovník, atlasy rastlín, nástenné mapy, účelne vypracované pracovné listy, počítadlo, pexeso, ojedinele aj didaktickú techniku. Žiakov viedli k aktívnemu ústnemu a písomnému vyjadrovaniu, počúvaniu a čítaniu s porozumením. Väčšina žiakov na hodinách slovenského jazyka a slovenskej literatúry preukázala správne osvojenú techniku čítania a písania, ale samostatne spracovať krátke texty v písomnej alebo ústnej podobe nevedeli. Iba málo jednotlivcov sa dokázalo v spisovnom jazyku v rámci vybraných tém jednoducho a plynule ústne vyjadrovať. Na hodinách matematiky žiaci slovné úlohy zamerané na aplikáciu z praxe najprv čítali nahlas, urobili stručný zápis a potom navrhli a zrealizovali riešenie. Žiaci na dobrej úrovni ovládali dvojjazyčné matematické a prírodovedné odborné termíny. Zriedka boli žiakom zadávané úlohy, ktoré by vyžadovali získavanie a spracovanie dát z iných zdrojov, IKT boli žiakmi využívané ojedinele. Iba v niektorých školách bola venovaná primeraná pozornosť rozvíjaniu kľúčových spôsobilostí v oblasti digitálnej gramotnosti žiakov. Najčastejšie využívané verbálne hodnotenie malo motivujúci charakter, hodnotenie klasifikáciou bolo výnimočné. Žiakov však učitelia neviedli k hodnoteniu svojich a spolužiakových výkonov.

Zistenia z KI v základnej škole s VJN a VJS/VJN boli v jednotlivých oblastiach hodnotenia porovnateľné so zisteniami v ZŠ s VJS.

V rámci komplexných inšpekcií sa uskutočnilo testovanie žiakov 4. ročníka z prírodovedy, kde priemerná úspešnosť bola väčšinou málo vyhovujúca. Test písalo 195 žiakov. V 9. ročníku boli zadávané testy z prírodopisu a fyziky 110 žiakom. V prírodopise dosiahli žiaci priemernú a vo fyzike málo vyhovujúcu úroveň.

V porovnaní so školami s VJS bola úroveň výsledkov slabšia.

Výrazné pozitívne zistenia

- vytváranie vhodných podmienok na rozvíjanie potrieb a záujmových aktivít žiakov
- formovanie komunikačných kompetencií žiakov
- priaznivá pracovná atmosféra, rešpektovanie osobnosti jednotlivcov

Oblasti vyžadujúce zlepšenie:

- spracovanie a využívanie výsledkov vnútornej kontroly
- výchovno-vzdelávací proces z hľadiska rozvíjania kompetencií žiakov v oblasti IKT
- zohľadňovanie vzdelávacích potrieb jednotlivcov
- rozvíjanie hodnotiacich a sebahodnotiacich zručností žiakov

Tematické inšpekcie

Súlad školského vzdelávacieho programu so štátnym vzdelávacím programom v ZŠ

Tematická inšpekcia sa realizovala v 17 školách s VJN. ŠkVP sa sledoval aj pri komplexných inšpekciách.

Informatívne inšpekcie

Realizácia celoslovenského testovania žiakov 9. ročníkov v ZŠ

Úloha sa plnila v 15 ZŠ s VJM. Celoslovenského testovania sa zúčastnilo 262 žiakov 9. ročníkov, z nich boli 7 žiaci so zdravotným znevýhodnením zaradených do I. skupiny obmedzenia.

Riaditelia škôl, školskí koordinátori a školskí administrátori postupovali pri príprave testovania podľa pokynov vypracovaných Národným ústavom certifikačných meraní vzdelávania (NÚCEM). Testové zásielky boli uložené v zabezpečenom priestore u riaditeľov škôl. Časový harmonogram otvárania testových zásielok, vrátane zásielok pre žiakov so zdravotným znevýhodnením bol dodržaný. Pri kontrole neporušenosti a úplnosti zásielok testov z matematiky, zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry a z maďarského jazyka a literatúry sa nezistili nedostatky. Časový harmonogram testovania a osobitný harmonogram pre žiakov so zdravotným znevýhodnením boli dodržané. Administrátori v priebehu testovania postupovali v súlade s pokynmi. Po ukončení administrácie testov koordinátori v spolupráci s riaditeľmi škôl a administrátormi vypísali Protokol o príprave a priebehu certifikačného testovania T 9-2011 a pripravili zásielku na odoslanie podľa pokynov.

Priebeh realizácie celoslovenského testovania žiakov 9. ročníka bol rovnaký ako v ostatných školách.

Následné inšpekcie

Následné inšpekcie sa vykonali v 16 ZŠ s VJM a v 1 s VJU. Stav a úroveň odstránenia zistených nedostatkov sa kontroloval v 4 školách po komplexnej a 13 školách po tematickej inšpekcii. V ZŠ sa celkovo uplatnilo 115 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení riaditeľmi ZŠ je uvedený v tabuľke č. 3.

Tabuľka č. 4

Prehľad uplatnených opatrení v ZŠ										
spolu	115									
z toho	odporúčania		upozornenia		opatrenia prijaté kontrolovaným subjektom		opatrenia uložené školskou inšpekciou		záväzný pokyn	
počet	48		0		62		3		2	
	akceptované	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%
z toho	44	91,66	0	0	59	95,16	3	100,00	2	100,00

Dôsledkom neakceptovania odporúčaní pretrvávali nedostatky zistené pri tematických inšpekciách, vyučovalo sa klasickým spôsobom, dominovala frontálna činnosť, neboli využité progresívne metódy a formy práce, nerozvíjali sa sociálne kompetencie žiakov a nevyužívala sa didaktická technika. Nesplnenie opatrení týkajúcich sa nedôsledného vypracovania ŠkVP neumožňovalo dôsledne plniť princípy a ciele výchovy a vzdelávania stanovené v školskom zákone a nevytváralo predpoklad splnenia všetkých požiadaviek povinného obsahu výchovy a vzdelávania v súlade so ŠVP.

Stav odstránenia nedostatkov v školách s VJN je porovnateľný so školami s VJS.

Stredné školy

Gymnázia

Komplexné inšpekcie

Stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania na G.

Inšpekčná úloha bola sledovaná v **3** subjektoch, z toho v **2** G s VJM a v **1** s VJS/VJM.

Riadenie školy

ŠkVP umožňovali realizovať výchovu a vzdelávanie žiakov v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania stanovenými školským zákonom, ich štruktúra nebola v súlade s platnými právnymi predpismi a neboli akceptované všetky zásady a podmienky pre tvorbu ŠkVP uvedené v ŠVP (nebol uvedený spôsob realizácie prierezových tém a nebol vypracovaný profil absolventa nižšieho sekundárneho vzdelávania). Na modifikáciu UP školy využili disponibilné hodiny so zreteľom na vymedzené vlastné strategické zámery a ciele. Učebné osnovy všetkých vyučovaných predmetov boli rozpracované v súlade s príslušnými obsahovými a výkonovými štandardami. Školy deklarovali úpravu podmienok výchovy a vzdelávania pre žiakov so ŠVVP. Vnútorne predpisy (organizačný poriadok, školský poriadok, pracovný poriadok pre pedagogických zamestnancov) boli prerokované v pedagogickej rade. Predložená pedagogická dokumentácia bola vedená na predpísaných tlačivách, dvojjazyčne. Pri vypracovaní školského poriadku vedenie škôl akceptovalo názory žiackej školskej rady. Odbornosť vyučovania bola zabezpečená na (96,20 %). Riaditelia vydávali rozhodnutia v súlade s platnými právnymi predpismi. Vnútorný systém hodnotenia a klasifikácie žiakov korešpondoval s platným metodickým pokynom, bol schválený riaditeľom školy po prerokovaní v pedagogickej rade. O mimoriadne zhoršenom prospechu alebo správaní žiakov boli ich zákonní zástupcovia informovaní preukázateľným spôsobom. Kontrola a hodnotenie zamestnancov boli realizované podľa vnútorného systému kontroly a hodnotenia zamestnancov. Školy rozvíjali spoluprácu so zahraničnými školami, zapojili sa aj do viacerých projektov. Žiaci boli úspešní v predmetových olympiádach i vo vedomostných súťažiach. Výchovní poradcovia poskytovali poradenstvo a pomoc pri riešení výchovno-vzdelávacích problémov žiakov, spolupracovali s pedagogickými zamestnancami, zákonnými zástupcami, koordinátormi prevencie, výchovnými poradcami základných škôl a odbornými zamestnancami zariadení výchovného poradenstva a prevencie.

Podmienky výchovy a vzdelávania

Riaditelia škôl a zástupcovia spĺňali kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie. Ročný plán kontinuálneho vzdelávania vychádzal zo stanovených cieľov výchovno-vzdelávacej činnosti, zamerania a potrieb školy. Škola mala vo vzťahu k zameraniu a počtu žiakov postačujúce priestorové podmienky. Učebne boli vo vyučovacom čase využívané podľa rozvrhu hodín. Na vyučovanie jednotlivých vyučovacích predmetov boli využívané schválené učebnice, ale niektoré chýbali. Odborné učebne boli vybavené učebnými pomôckami, využívanými vo vyučovacom procese. Školy mali dostatok didaktickej a počítačovej techniky, na sledovaných hodinách boli využívané v menšej miere. Školský poriadok bol prerokovaný v pedagogickej rade a rade školy. Bol zverejnený na webovej stránke škôl a 1 exemplár bol umiestnený v každej triede. Koordinátori prevencie v spolupráci s vedením škôl a učiteľmi koordinovali a zabezpečovali preventívne aktivity. Pri organizácii vyučovania bol dodržaný stanovený začiatok a koniec vyučovania, organizácia prestávok i dĺžka vyučovacích hodín. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia

pri výchove a vzdelávaní boli stanovené, evidencia neregistrovaných školských úrazov bola vedená.

Priebeh a výsledky výchovy a vzdelávania

Priebeh a výsledky výchovy a vzdelávania z hľadiska vyučovania učiteľmi a učenia sa žiakov boli sledované na 59 vyučovacích hodinách. Učitelia informovali žiakov o cieľoch vyučovania a obsahu učebných tém, ktoré boli v súlade s učebnými osnovami a požiadavkami vzdelávacieho štandardu. Úroveň pochopenia a osvojenia poznatkov overovali priebežne i v závere hodín. Zadávané úlohy nediferencovali, čas na ich riešenie prispôbovali pracovnému tempu jednotlivcov. Učivo podávali zrozumiteľne, v logickom slede, využívali predtým nadobudnuté vedomosti žiakov i názorné učebné pomôcky. Dominovali otázky na porozumenie a aplikáciu, využili aj úlohy, ktoré vyžadovali tvorivé riešenia. Chybné odpovede pod vedením vyučujúcich korigovali samotní žiaci. Didaktická technika bola využívaná na tretine vyučovacích hodín. Žiaci boli aktívni, svoje názory, postoje a nadobudnuté poznatky prezentovali písomne aj ústne. Úlohy na rozvíjanie digitálnych zručností žiakov a interpersonálnych kompetencií sa objavili ojedinele. Žiaci poznali a dodržiavali správne zásady a postupy pri práci, zadávané úlohy dokázali vypracovať v dohodnutom čase. Bol vytvorený priestor na priebežné neformálne hodnotenie, pozitívnu motiváciu i hodnotenie klasifikáciou. Možnosť hodnotenia vlastných výkonov či výkonov spolužiakov bola ponúknutá aj žiakom, ktorí ju využili v polovici vyučovacích hodín. Príjemná pracovná atmosféra bola výsledkom obojstranného vzájomného rešpektu vyučujúcich i žiakov. Na vyučovacích hodinách vytvárali priaznivú atmosféru a rešpektovali osobnosť žiaka.

Výrazné pozitívne zistenia

- zedefinovanie a realizácia vlastných cieľov v ŠkVP
- poskytovanie poradenstva žiakom, pedagógom a zákonným zástupcom výchovným poradcom
- výrazné úspechy žiakov pri reprezentácii škôl
- zapojenie škôl do štátnych a medzinárodných projektov
- spolupráca s inými školami a inštitúciami

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- zosúladenie štruktúry ŠkVP so ŠVP
- rozvíjanie digitálnej gramotnosti žiakov
- rozvíjanie interpersonálnych kompetencií žiakov.
- vnútorný systém kontroly

Zistenia z KI v gymnáziách s VJM boli porovnateľné so zisteniami v školách s VJS.

Tematické inšpekcie

Súlad školského vzdelávacieho programu so štátnym vzdelávacím programom na G sa kontroloval v 3 školách s VJM a v 1 s VJS/VJM, ako v pri druhoch škôl sledoval sa aj v rámci komplexnej inšpekcie.

Realizácia externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky (EČ PFIČ MS) sa sledovala v 4 G s VJM a 1 s VJS/VJM. Školský koordinátor zabezpečil informovanosť žiakov, rodičov, učiteľov o organizácii a priebehu maturitnej skúšky (MS 2011). Prvá zásielka bola doručená kompletne. Žiaci boli rozdelení do skupín v súlade so stanovenými podmienkami. Administrátori testov, pomocní hodnotitelia testov externej časti MS a pomocný

dozor boli vybraní a zaškolení v súlade s požiadavkami. Učebne boli vhodne pripravené, aktuálne zoznamy žiakov boli vyvesené na dverách učební. Školskí koordinátori v súlade s časovým harmonogramom zabezpečili primerané podmienky testovania. Predsedovia školskej maturitnej komisie (ŠMK) a predmetovej maturitnej komisie (PMK) boli vymenovaní krajskými školskými úradmi v stanovenom termíne.

Kontrolou obsahu zásielky č. 2 neboli zistené nedostatky. Stanovené pokyny na administráciu testov a časový limit na ich vypracovanie boli dodržané. Po skončení administrácie prevzali školskí koordinátori pod dohľadom predsedu ŠMK a PMK od administrátorov materiály, skontrolovali správnosť vyplnenia údajov odpoved'ových hárkov (OH), spoločne oddelili originály OH od kópií a v súlade s pokynmi ich uložili na miesto zabezpečené proti neregulárnej manipulácii. Predsedovia ŠMK a PMK si plnili svoje úlohy počas realizácie EČ PFIČ MS v súlade s pokynmi. Administrátorom rozdali témy, hárky PFIČ MS a ostatné potrebné materiály. Počas zverejňovania tém bol v učebniach zabezpečený dohľad pomocného dozoru. Po zverejnení kľúča správnych odpovedí z internetu vyhotovili školskí koordinátori jeho kópiu pre predsedu PMK a pomocných hodnotiteľ'ov. Predsedovia PMK skontrolovali neporušenosť obálky s príslušnými OH a oboznámili pomocných hodnotiteľ'ov so spôsobom hodnotenia. V súlade s pokynmi ohodnotenú a podpísanú OH boli odovzdané riaditeľ'om škôl, ktorí ich uložili na miesto zabezpečené proti neregulárnej manipulácii.

Zistenia z TI v G s VJN boli porovnateľné so zisteniami v ostatných G.

Následné inšpekcie

Stav odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách sa sledoval v 5 G s VJM a 1 s VJS/VJM. Všetky inšpekcie boli po tematických inšpekciách. Všetky odporúčania boli akceptované a opatrenia splnené.

Tabuľka č.5

Prehľad uplatnených opatrení na G										
spolu	22									
z toho	odporúčania		upozornenia		opatrenia prijaté kontrolovaným subjektom		opatrenia uložené školskou inšpekciou		záväzný pokyn	
počet	11		0		0		0		0	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%
	11	100,00	0	0	11	100,00	0	0	0	0

Akceptáciou odporúčaní a splnením opatrení sa zvýšila úroveň vedenia pedagogickej dokumentácie, zlepšilo sa rozvíjanie sociálnych a hodnotových postojov žiakov a doplnenie práv a povinností učiteľ'ov a zákonných zástupcov do školského poriadku, čo viedlo k zvýšeniu informovanosti o pravidlách vzájomných vzťahov.

Všetky opatrenia boli splnené, čo je porovnateľné s ostatnými školami.

Stredné odborné školy

Komplexné inšpekcie

Stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania sa kontroloval v 2 SOŠ s VJS/VJM.

Riadenie školy

Každá škola vypracovala na realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu v reformných ročníkoch 5 školských vzdelávacích programov (ŠkVP) pre odbory a formy denného štúdia, ŠkVP pre formu externého štúdia vypracované neboli. Ich štruktúra bola v súlade

s požiadavkami školského zákona. UP vychádzali z rámcových učebných plánov ŠVP. V UP boli predmety zaradené do vzdelávacích oblastí. Poznámky k rámcovým UP neboli aktualizované vo vzťahu k podmienkam 1 školy. Pri vyučovaní cudzích jazykov sa nerešpektoval princíp zabezpečenia kontinuity jazykového vzdelávania. ŠkVP neobsahovali rozpracovanie obsahu učiva účelových kurzov. Organizácia ukončovania štúdia formou maturitnej a záverečnej skúšky boli súčasťami ŠkVP. Školy neponúkali vzdelávacie príležitosti pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP). ŠkVP boli prerokované v pedagogickej rade, v rade školy a so zamestnávateľmi. Školy mali vypracované vnútorné predpisy, pokyny a usmernenia, ktoré boli prerokované v pedagogickej rade, ale netvorili komplexný materiál, ktorý by umožňoval realizovať deklarované zámery školy v oblasti výchovy a vzdelávania. Úlohy v pláne práce boli všeobecné, bez akejkoľvek aktualizácie vo vzťahu k podmienkam a bez vymedzenia konkrétnej zodpovednosti za ich plnenie. Pedagogická dokumentácia a ďalšia dokumentácia súvisiaca s organizáciou a riadením školy, okrem protokolov o komisionálnej skúške, bola vedená podľa vzorov schválených a zverejnených ministerstvom školstva. Ich vedenie však nebolo vždy v súlade s platnými právnymi predpismi. Riaditelia škôl vykonávali štátnu správu v 1. stupni v súlade s príslušnými právnymi predpismi, s výnimkou prípadov, kedy nevydali rozhodnutia o vylúčení žiakov zo štúdia. Odbornosť vyučovania bola pomerne nízka (64,35 % zo všetkých vyučovacích hodín bolo odučených odborne). Školy vypracovali a zverejnili kritériá prijímacieho konania v stanovenom termíne. Pravidlá hodnotenia a klasifikácie žiakov boli definované vo všeobecnej rovine, kritériá hodnotenia žiakov uvedené v UO niektorých predmetov vôbec nezohľadňovali charakter predmetu. Zákonní zástupcovia boli preukázateľným spôsobom informovaní predovšetkým o nebanejšej školskej dochádzke, takisto o zhoršenom prospechu a problémoch so správaním žiakov. Vnútorný systém kontroly zamestnancov školy nebol komplexným a detailne vypracovaným dokumentom. Záznamy z hospitačnej činnosti zamerané na kontrolu výchovno-vzdelávacieho procesu boli k dispozícii, ale uložené opatrenia boli väčšinou formálne a takmer žiadne z nich nevedlo ku skvalitneniu výchovno-vzdelávacieho procesu. Nedostatky zistené školskou inšpekciou vo vedení pedagogickej dokumentácie a vo výchovno-vzdelávacom procese svedčia o tom, že vnútorný systém kontroly a hodnotenia nebol efektívny a funkčný. Školské a mimoškolské aktivity boli zamerané predovšetkým na organizovanie športových súťaží, exkurzií do automobilových firiem a poznávacích výletov. Vzťahy medzi školou a rodičmi mali formálny charakter. Väčšina rodičov takmer žiadnym spôsobom neparticipovala na živote školy. Žiacka školská rada (ŽŠR) bola ustanovená, mala vypracovaný štatút, ale jej členovia nevyvíjali žiadne aktivity, ktoré by zastupovali záujmy žiakov. Činnosť výchovných poradcov vychádzala síce z plánu práce, ale mala výrazne formálny charakter a o neúčinnosti výchovného poradenstva svedčil aj vysoký počet ospravedlnených i neospravedlnených hodín. Spolupráca s odbornými zamestnancami poradenských zariadení bola sporadická. Školy prezentovali pomerne širokú a pestrú škálu krúžkovej činnosti, ale žiaci sa do krúžkovej činnosti zapájali v malej miere.

Podmienky výchovy a vzdelávania

Riaditelia škôl a zástupkyne splňali kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie. Ročný plán kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov bol vypracovaný. Metodické orgány sa na internom vzdelávaní vôbec nepodieľali a obsahom ich zasadnutí neboli ani aktivity, týkajúce sa sprostredkovaní informácií z externých vzdelávaní, ktorých sa členovia PK zúčastnili.

Materiálno-technické podmienky neumožňovali realizovať vyučovanie praktického vyučovania v študijnom odbore 2697 4 mechanik elektrotechnik (nedostatočné prístrojové a materiálne vybavenie vo vzťahu k zameraniu automatizačná technika) a 2682 4 mechanik počítačových sietí (nedostatok funkčných a moderných počítačov na odbornom výcviku,

nedostatočne vybavená odborná učebňa elektrotechniky). Priestorové podmienky (chýbajúca telocvičňa) neumožňovali realizovať vyučovanie predmetu telesná a športová príprava v súlade s učebnými osnovami. Školský poriadok nebol vypracovaný komplexne. Učitelia na teoretickom vyučovaní využívali učebné pomôcky na polovici sledovaných hodín, kým v rámci odborného výcviku boli učebné pomôcky, nástroje a náradie využívané na väčšine sledovaných hodín. Rozvíjaniu kľúčových spôsobilostí v oblasti digitálnej gramotnosti žiakov vo výchovno-vzdelávacom procese nevenovala 1 škola takmer žiadnu pozornosť. Žiaci, okrem predmetov, kde aktívna práca s výpočtovou technikou vyplývala priamo z učebných osnov, vôbec nemali príležitosť s ňou aktívne pracovať. Riaditelia vydali školský poriadok, ktorý bol prerokovaný v pedagogickej rade aj v orgánoch školskej samosprávy. Dokument nevymedzoval práva a povinnosti zákonných zástupcov žiakov a niektoré ustanovenia týkajúce sa ospravedlňovania neprítomnosti žiakov na vyučovaní boli nejasné. Koordinátori prevencie boli ustanovení, mali vypracovaný plán práce, ale takmer žiadne preventívne programy sa nerealizovali. Preventívno-výchovné programy v rámci Národného plánu výchovy k ľudským právam a Národného programu duševného zdravia boli zapracované do tematických výchovno-vzdelávacích plánov predmetov občianska náuka a etická výchova. Dodržiaval sa stanovený začiatok a koniec vyučovania, ale v 2. ročníku na odbornom výcviku bola dĺžka vyučovacej hodiny len 45 minút. Pitný režim žiakov bol zabezpečený prostredníctvom školského bufetu. Žiaci boli preukázateľne poučení o bezpečnosti a ochrane zdravia, evidencia školských úrazov bola vedená.

Priebeh a výsledky výchovy a vzdelávania

Celkovo bolo vykonaných 97 hospitácií na hodinách teoretického a praktického vyučovania. Silnou stránkou teoretického vyučovania bolo vytváranie pozitívnej atmosféry na vyučovacích hodinách, sprevádzanej vzájomným rešpektom medzi učiteľmi a žiakmi. Na väčšine hodín učitelia jasne a zrozumiteľne formulovali ciele vyučovacích hodín. Žiaci boli v priebehu sledovaných hodín vedení k dodržiavaniu pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia. Zlepšenie si vyžaduje oblasť rozvíjania poznávacích a učebných kompetencií žiakov. Na polovici hodín sprístupňovali učitelia učivo jasne a zrozumiteľne, s dôrazom na vytváranie správnych predstáv, pričom zadávali úlohy na porozumenie a aplikáciu. Žiaci boli väčšinou vedení predovšetkým k osvojeniu si mechanických vedomostí a zručností. Úlohy, ktoré od žiakov vyžadovali tvorivé, či divergentné riešenie, rozvíjajúce ich logické myslenie, boli zadané len ojedinele. Napriek tomu, že žiaci mali rozdielne vedomosti a zručnosti, diferencovaný prístup pri vysvetľovaní učiva, či zadávaní úloh učiteľa takmer vôbec neuplatňovali. Zlepšenie si vyžaduje aj rozvíjanie komunikačných kompetencií žiakov, ktoré boli cielene rozvíjané len na menej ako tretine hodín, pričom len na menej ako štvrtine hodín boli žiaci vední k čítaniu s porozumením. Učebné pomôcky a didaktická technika bola využívaná len na polovici sledovaných hodín. Napriek tomu, že medzi hospitovanými predmetmi boli aj predmety, ktorých charakter vyžadoval využitie IKT, boli využívané sporadicky. Zlepšenie si vyžaduje aj rozvíjanie personálnych a interpersonálnych kompetencií a oblasť hodnotenia a sebahodnotenia, nakoľko len na menej ako polovici hodín boli výkony žiakov hodnotené klasifikáciou a rovnaký bol aj podiel hodín, na ktorých žiaci mali príležitosť hodnotiť vlastné výkony, či výkony spolužiakov.

Úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu na odbornom výcviku a praktických cvičeniach bola výrazne rozdielna. Žiaci boli na odbornom výcviku vedení k správnym postupom pri práci, boli rozvíjané ich praktické návyky a zručnosti a boli dodržiavané zásady bezpečnosti pri práci. Prejavovali záujem o vyučovanie, pričom využívali stroje, náradia, učebné pomôcky. V rámci praktických cvičení učitelia takmer vôbec nevedli žiakov k aplikácii teoretických poznatkov, či k vykonávaniu praktických činností a neboli rozvíjané žiadne z ich kľúčových kompetencií. Výrazným negatívom praktického vyučovania bolo, že na väčšine hodín nebol zosúladený obsah praktického a teoretického vzdelávania. Zlepšenie si

vyžaduje rozvíjanie komunikačných kompetencií, žiaci len na polovici hodín boli vedení k aktívnemu vyjadrovaniu sa a len na štvrtine hodín mohli prezentovať svoje poznatky a výsledky. Zlepšenie si vyžaduje aj oblasť rozvíjania personálnych a interpersonálnych kompetencií žiakov, nakoľko len v rámci jednej hodiny mali žiaci príležitosť spolupracovať. Slabou stránkou bolo rozvíjanie hodnotiacich a sebahodnotiacich zručností žiakov, na menej ako polovici sledovaných hodín bolo využité hodnotenie výkonov žiakov klasifikáciou a len na jednej hodine žiaci hodnotili vlastné výkony, či výkony spolužiakov.

V porovnaní so školami s VJS bola úroveň riadenia slabšia. Podmienky a úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu boli porovnateľné.

Výrazné pozitívne zistenia

- zabezpečenie podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia
- dodržiavanie kritérií prijímacieho konania

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- pedagogické riadenie
- skvalitnenie systému kontroly
- zabezpečenie kontinuity jazykového vzdelávania
- rozvíjanie kompetencií žiakov v oblasti IKT

Tematické inšpekcie

Súlad školského vzdelávacieho programu so štátnym vzdelávacím programom sa kontroloval 2 SOŠ s VJM a 3 s VJS/VJM. Úloha sa plnila aj v rámci komplexných inšpekcií.

Realizácia externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky v SOŠ sa sledovala v 6 s VJS/VJM. Školy boli zodpovedne pripravené na EČ a PFIČ MS. Pri výbere administrátorov, pomocných hodnotiteľov testov EČ a PFIČ MS a učiteľov vykonávajúcich pomocný dozor dodržali stanovené podmienky. Zaistili primerané podmienky testovania podľa časového harmonogramu a pripravili všetky potrebné materiály. Vymenovanie predsedov ŠMK a predsedov PMK bolo realizované v zákone stanovenom termíne. Počas priebehu a organizácie administrovania testov EČ a PFIČ MS maturitnej skúšky predsedovia ŠMK a PMK pracovali podľa pokynov vydaných NÚCEM-om. V 1 škole nebol dodržaný časový harmonogram v jednej skupine, keď počas opakovania nahrávky sa prejavila chyba CD. Priebeh administrovania PFIČ MS bol realizovaný v súlade s platnými pokynmi. Ohodnotené a pomocnými hodnotiteľmi podpísané originály OH s prevedenými korekciami hodnotenia boli vložené do bezpečnostných obálok a uložené na zabezpečené miesto.

Realizácia externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky v SOŠ s VJN bola porovnateľná so zisteniami v školách s VJS.

Realizácia ústnej formy internej časti maturitnej skúšky v strednej odbornej škole sa zisťovala v 4 SOŠ s VJS/VJM. Vymenovaní predsedovia ŠMK a PMK spĺňali kvalifikačné predpoklady a dĺžku pedagogickej praxe, neboli pedagogickými zamestnancami školy, na ktorej sa MS konala. Skúšajúci PMK spĺňali kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetu. Zloženie všetkých PMK bolo v súlade s príslušným právnym predpisom. K obsahu odbornej zložky MS sa stavovské organizácie nevyjadřili, riaditelia o to nepožiadali. Výsledky klasifikácie EČ MS a PFIČ MS boli žiakom oznámené v stanovenom termíne. Pri realizácii ústnej formy internej časti maturitnej skúšky v 1 SOŠ boli zistené závažnejšie nedostatky v spôsobe práce jednotlivých maturitných komisií a predovšetkým pri hodnotení žiakov.

Pri realizácii ústnej formy internej časti maturitnej skúšky v SOŠ s VJM sa vyskytli nedostatky v 2 školách, v školách s VJS sa nedostatky nevyskytli.

Realizácia záverečnej skúšky v strednej odbornej škole sa vykonala v 2 SOŠ s VJM. Podmienky pre zákonný priebeh záverečných skúšok (ZS) boli zabezpečené v súlade s platnými predpismi. Vedenie škôl organizačne pripravilo ZS na dobrej úrovni, i keď v niektorých učebných odboroch neboli dôsledne vypracované témy s uvedením učebných pomôcok, ktoré môže žiak používať. Nedostatkom pri realizácii praktickej časti ZS jedného žiaka v učebnom odbore 2487 2 01 autoopravár – mechanik bolo nevytvorenie dostatočných podmienok pri realizácii praktickej časti záverečnej skúšky tak, aby skúšku mohol vykonať v žrebovanej téme. Dodržiavanie harmonogramu skúšok, činnosť skúšobnej komisie a dodržiavanie pravidiel na hodnotenie žiakov zabezpečili objektivnosť konania skúšok.

Úroveň realizácia záverečnej skúšky v SOŠ bola porovnateľná s ich úrovňou v SOŠ s VJS.

Prijímanie žiakov do učebného odboru poľnohospodárska výroba sa sledovalo v 1 SOŠ s VJS/VJM, ktorej zriaďovateľom bol Nitriansky samosprávny kraj. Návrh počtu tried a počtu žiakov na školský rok 2010/2011 predložený riaditeľom školy zriaďovateľovi na schválenie obsahoval aj jednu triedu do prvého ročníka vzdelávacieho programu nižšieho stredného odborného vzdelávania s počtom žiakov 24 pre učebný odbor 4572 0 00 poľnohospodárska výroba. Riaditeľ školy v súlade so školským zákonom určil kritériá na prijatie uchádzačov bez prijímacej skúšky. Podmienkou prijatia do učebného odboru poľnohospodárska výroba bolo neúspešné absolvovanie posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň ZŠ. Kontrolou podaných prihlášok na štúdium v strednej škole bolo zistené, že uchádzači ukončili štúdium v ZŠ v 7. a 8. ročníku. Rozhodnutia riaditeľa školy o ich prijatí do učebného odboru boli vydané v súlade s právnymi predpismi. Jedna žiačka bola prijatá prestupom.

Následné inšpekcie

Následné inšpekcie sa vykonali v 3 SOŠ s VJM a 7 s VJS/VJM. Stav a úroveň odstránenia zistených nedostatkov kontrolovali po 8 tematických a 2 následných. V SOŠ sa uplatnilo 74 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Z počtu uplatnených opatrení bolo akceptovaných/splnených 65 (87,83 %) a nesplnených bolo 9 opatrení.

Tabuľka č. 6

Prehľad uplatnených opatrení v SOŠ										
spolu	74									
z toho	odporúčania		upozornenia		opatrenia prijaté kontrolovaným subjektom		opatrenia uložené školskou inšpekciou		záväzný pokyn	
počet	11		0		35		26		2	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%
	11	100,00	0	0	34	97,14	18	69,23	2	100,00

Akceptovaním odporúčaní sa zlepšila úroveň pedagogickej dokumentácie, vytvorili sa podmienky na cielené rozvíjanie sociálnych a hodnotových postojov žiakov, zosúladiť sa názvy predmetov so ŠVP a zabezpečila sa kontinuita osvojovania si prvého cudzieho jazyka pri prechode zo ZŠ. Nesplnením 7 opatrení uložených školskou inšpekciou v jednej zo škôl naďalej pretrvávali nedostatky vo vypracovaní ŠkVP, v plnení učebných osnov niektorých predmetov, nedostatky pretrvávali aj v rozhodnutiach vydaných riaditeľom, ako aj v zabezpečení bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov počas vyučovacieho procesu. V ďalšej škole pretrvávali nedostatky súvisiace so zabezpečením materiálno-technických a priestorových podmienok v učebnom odbore 2487 2 autoopravár v zmysle normatívu.

Vo väčšej miere sa plnili opatrenia v SOŠ s VJM v porovnaní so školami s VJS.

Školy pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Komplexné inšpekcie

V školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) bolo vykonaných 8 inšpekcií, z toho boli 4 školy s VJS/VJM a 3 s VJM.

Riadenie školy

ŠkVP boli vypracované v súlade so ŠVPP pre žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov s autizmom. Členenie programov zohľadňovalo stupeň zdravotného znevýhodnenia. Štruktúra ŠkVP zodpovedala požiadavkám školského zákona. Boli v nich zadefinované všeobecné ciele výchovy a vzdelávania. Zohľadňovali vlastné reálne podmienky. Učebné plány akceptovali zaradenie predmetov a disponibilných hodín do vzdelávacích oblastí, obsahovali poznámky k organizácii vyučovania predmetov. Učebné osnovy boli spracované v stanovenom rozsahu podľa učebného plánu pre daný ročník, variant a postihnutie. Určovali dotáciu hodín pre jednotlivé predmety. V 1 škole boli v nich zapracované aj prierezové témy. Spôsob realizácie prierezových tém bol stanovený výchovným využitím učiva i realizovaním ďalších aktivít (besedy, prednášky, výstavy, tematicky zamerané dni). ŠkVP 4 škôl boli prerokované v pedagogickej rade a rade školy. Vo všetkých školách boli schválené riaditeľmi a zverejnené na verejne prístupnom mieste. Pedagogická dokumentácia a ďalšia dokumentácia boli vedené na tlačivách podľa vzorov schválených a zverejnených ministerstvom školstva. Pre zaistenie riadneho chodu mali školy vypracovaný organizačný, rokovací, školský, pracovný a prevádzkový poriadok. Riaditelia zabezpečili odbornosť vyučovania. Rozhodnutia vydávali v zmysle právnych predpisov okrem 1 školy. Poradné orgány boli funkčné, pedagogické rady zasadali podľa schváleného plánu, metodické orgány boli ustanovené osobitne pre 1. a 2. stupeň. Žiaci boli prijímaní na základe záverov z diagnostických vyšetrení, ich zdravotné znevýhodnenie bolo preukázateľné. Vnútorne systémy kontroly a hodnotenia boli spracované pre všetky úseky riadenia. V 4 školách boli po prerokovaní v pedagogickej rade schválené riaditeľmi škôl. Systémy hodnotenia žiakov boli v 3 školách prerokované aj v metodických orgánoch. Žiaci boli s nimi oboznámení, pri ich hodnotení učitelia zohľadňovali charakter zdravotného znevýhodnenia. Školy v prípade zhoršenia prospechu, správania a dochádzky informovali rodičov a prijímali opatrenia. Žiaci 4 škôl boli zapojení do medzinárodných projektov, pripravovali sa na olympiády, zapájali sa do výtvarných, recitačných, počítačových a športových súťaží. Výchovní poradcovia spolupracovali s triednymi učiteľmi. Nadväzovali a udržiavali kontakty so zariadeniami, ktoré kooperovali s učiteľmi pri prevencii a minimalizácii záškoláctva. S rodičmi žiakov konzultovali problémy výchovy, vzdelávania a profesijnej orientácie ich detí. Požiadavky na poskytovanie psychologických a logopedických služieb spĺňali 4 školy, 2 zabezpečovali liečebno-pedagogické a 3 aj rehabilitačné služby. Pri 4 školách bolo zriadené centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, ktorého zamestnanci poskytovali poradenstvo žiakom, ich rodičom a pedagógom. Učitelia vytvorili dobré podmienky na výchovu mimo vyučovania, organizovali činnosti v záujmových útvaroch a školskom klube detí.

Podmienky výchovy a vzdelávania

Vedúci zamestnanci škôl spĺňali kvalifikačné požiadavky a dĺžku pedagogickej praxe. Prehľadne a v závislosti od potrieb škôl spracovali ročný plán ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov. Učitelia navštevovali rozširujúce a doktorandské štúdium, vysokoškolské štúdium špeciálnej pedagogiky, priebežné vzdelávanie etickej výchovy, špecializačné štúdium zamerané na informatiku a modernizáciu vzdelávacieho

procesu, semináre k problematike autizmu a výchovného poradenstva. Metodické orgány 4 škôl sa podieľali na internom vzdelávaní, členovia sa zúčastňovali odborných špeciálno-pedagogických prednášok, otvorených a komentovaných hodín, metodických stretnutí. Vo vzťahu k počtu žiakov a plneniu ŠkVP mali 4 školy dostatok tried, čiastočne vymenený školský nábytok, účelne zhotovené boxy s potrebným materiálom pre žiakov s autizmom, dielne, kuchynky, počítačové učebne vybavené didaktickou a výpočtovou technikou s pripojením na internet, dostatok špeciálnych a kompenzačných pomôcok. V triedach všetkých škôl boli umiestnené rozvrhy hodín, v odborných učebniach prevádzkové poriadky. Udržiavané školské dvory s pieskoviskom, školskou záhradou a prenosným príslušenstvom (basketbalovým stojanom, futbalovými bránami, stolmi na stolný tenis, volejbalovou sieťou) využívali žiaci na športové hry, relaxačné aktivity, ukážky historického bojového umenia, prípravu súťaží. Vonkajšie i vnútorné priestory umožňovali realizáciu cieľov ŠkVP, vzhľadom na zdravotný stav a postihnutie žiakov realizovali 4 školy bezbariérové úpravy. Chýbali učebnice i pracovné zošity maďarského jazyka, etickej výchovy a pracovného vyučovania. Niektoré učebnice nevyhovovali možnostiam žiakov (šlabikár, čítanky, slovenský jazyk a slovenská literatúra, hudobná výchova, vlastiveda, vecné učenie). Školské poriadky upravovali práva a povinnosti žiakov, rodičov a učiteľov. V 4 školách boli prerokované na zasadnutiach pedagogickej rady a v 3 aj na rade školy. Žiaci s nimi boli oboznámení na prvej triednickej hodine, rodičia pri slávnostnom otvorení školského roka alebo prvom plenárnom zasadnutí. Prílohou plánov práce škôl boli plány preventívnych aktivít v oblasti drog a šikanovania. Uskutočňované akcie smerovali k zdravému spôsobu života, propagácii pohybu, zabezpečeniu a ochrane základných ľudských práv, viedli k predchádzaniu trestnej činnosti i agresívneho správania žiakov. Ich realizáciu riadili koordinátori prevencie, spolupracovali so všetkými pedagógmi (okrem jednej školy). Počas vyučovania dodržiavali časový rozpis pre vyučovacie bloky, hodiny a prestávky. Pitný režim okrem 1 školy zabezpečovali podávaním mlieka, džúsov. Bezpečnosť, dozor i ochrana zdravia sa dodržiavali pri výchovno-vzdelávacích činnostiach v školách, na alokovaných pracoviskách i pri organizovaní aktivít mimo vyučovania.

Priebeh a výsledky výchovy a vzdelávania

Výchovno-vzdelávací proces bol sledovaný na 116 hodinách, z toho boli 4 skrátené hospitácie v triede pre žiakov s autizmom. Silnými stránkami vyučovania a učenia sa na 1. stupni bolo rozvíjanie učebných kompetencií, využívanie aktivizujúcich metód práce s cieľom rozvíjať poznávacie kompetencie, slovnú zásobu a jazykové schopnosti žiakov. S využitím reálií, obrázkového materiálu, ale i didaktickej a výpočtovej techniky učili žiakov pomenovať farby, dopravné prostriedky, osoby, nábytok v triede, využívať číslovky vo vete. Pomocou rôznych techník (obkresľovanie, valkanie, strihanie, lepenie) rozvíjali jemnú motoriku žiakov, počúvaním hudby vytvárali priaznivú atmosféru pri práci. Žiaci na pokyny učiteľov reagovali pozitívne, boli aktívni, rozlišovali a poznávali rôzne materiály. Preukazovali získané vedomosti ústnou, písomnou i praktickou formou. Dobre ovládali pracovné postupy, uvedomovali si potrebu zhotovenia estetického výrobku, dodržiavali bezpečnosť. Pri opise obrázkov boli väčšinou ťažkopádni, komolili dlhšie slová, do viet vsúvali maďarské výrazy. K oblastiam, ktoré si vyžadujú zlepšenie, patrí zohľadňovanie vzdelávacích potrieb jednotlivcov, uplatňovanie klasifikácie a zadávanie úloh na vyhľadávanie informácií z rôznych zdrojov. Učitelia nezadávali diferencované úlohy i napriek tomu, že výkonnosť žiakov bola rozdielna. Žiaci mali málo príležitostí vzájomne si pomáhať, niektorí ťažšie chápali obsah textu.

K silným stránkam vyučovania a učenia sa na 2. stupni patrilo dodržiavanie didaktických zásad postupnosti, primeranosti a názornosti, rozvíjanie pracovných návykov, pozitívneho vzťahu k práci, vytváranie praktických zručností a rešpektovanie individuálneho tempa.

Učitelia v rámci pojmotvorného procesu volili vhodné postupy fixácie učiva. V slovách farebne zvýrazňovali precvičované gramatické javy, opakovali známe texty, využívali dramtizáciu, v prípade potreby uplatňovali dvojjazyčnú inštruktáž k úlohám a pokyny pre žiakov prekladali do materinského jazyka. V súlade so stanovenými cieľmi využívali recitáciu, čítanie krátkych príbehov, opakovanie riekaniek a spievanie slovenských detských piesní s využitím miniharmónia. Pri praktických úlohách priebežne kontrolovali vykonávané činnosti. V prípravnej fáze zoznamovali žiakov s pracovnými postupmi, ktoré spoločne analyzovali. Priebežne počas hodiny ich podnecovali k vzájomnej pomoci a viedli k dokončeniu úloh vo vymedzenom čase. Pracovali vo dvojiciach, hrovým spôsobom si utvrdzovali slovnú zásobu, navzájom sa hodnotili. Z internetu vyhľadávali a samostatne spracovávali informácie potrebné k práci, pomocou edukačného programu čítali, riešili doplňovacie cvičenia, skladali obrázky, kontrolovali plnenie úloh. Zlepšenie si vyžaduje rozvíjanie praktických zručností žiakov pri komunikácii v slovenskom jazyku. Žiaci robili chyby pri vyjadrovaní myšlienok v štátnom jazyku, slová a vety väčšinou po učiteľoch opakovali.

Žiaci s autizmom mali vyučovanie organizované v spoločnom priestore, kde bola zabezpečovaná ich socializácia a individuálne v učebniach so samostatnými boxami. Učitelia uplatňovali metódy TEACCH programu a podľa potreby aj alternatívnu komunikačnú metódu. K plneniu cieľov vyučovania používali obrázkovo-slovné kartičky, obľúbené hračky a predmety z reálneho života. S pomocou asistentky zmierňovali dôsledky zdravotného znevýhodnenia a zabezpečovali priaznivú atmosféru. Počítač, edukačné programy a notebook zaradovali aj pri práci vo dvojiciach. Uplatňovanie terapeutických pomôcok v priebehu dňa a vo vyučovaní (Orffov inštrumentár, nahrávky s relaxačnou hudbou, kreslá, obrázkové knihy) pozitívne ovplyvňovalo správanie jednotlivcov. Používané didakticko-technické prostriedky boli primerané možnostiam žiakov s autizmom. Chýbali im učebnice s jednoduchými textami a vhodnými ilustráciami.

Výrazne pozitívne zistenia

- stanovenie reálnych cieľov v ŠkVP
- zapojenie škôl do medzinárodných projektov
- podpora externého vzdelávania
- dostatok vhodných učebných pomôcok a moderných technických prostriedkov.
- zreteľné formulovanie cieľov vzhľadom na obsah učiva, ročník a variant vzdelávania
- prezentovanie poznatkov a výsledkov činnosti žiakov

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- zosúladenie obsahu rozhodnutí s právnymi predpismi
- dodržiavanie najvyššieho povoleného počtu žiakov v triedach
- zabezpečenie chýbajúcich učebníc a pracovných zošitov
- dobudovanie chýbajúcich dielní a odborných učební
- rozpracovanie preventívno-výchovných programov
- rozvíjanie pracovných návykov a praktických zručností v komunikácii žiakov v slovenskom jazyku
- zadávanie diferencovaných úloh s ohľadom na rozdielne schopnosti žiakov
- rozvíjanie hodnotiacich kompetencií uplatňovaním klasifikácie

V školách s VJM bola vyššia odbornosť vyučovania, ostatné ukazovatele boli porovnateľné so školami s VJS.

Následné inšpekcie

Inšpekcia bola vykonaná v nadväznosti na tematickú inšpekciu v 1 špeciálnej ZŠ s VJM. Štátna školská inšpekcia uplatnila **2** odporúčania a uložila **1** záväzný pokyn na odstránenie zistených nedostatkov. Riaditeľ školy akceptoval odporúčania a splnil záväzný pokyn. Štátna školská inšpekcia uložila riaditeľovi školy záväzný pokyn na preradenie žiaka 1. ročníka do 2. ročníka ŠZŠ, nakoľko na konci 2. ročníka neprospeš z viac ako 2 predmetov a mal ho opakovať. Splnenie záväzného pokynu zabezpečilo súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi a preradenému žiakovi vytvorilo optimálne podmienky na vzdelávanie, ktoré korešpondovali z jeho vekom a ŠVVP.

Školské zariadenia

Centrá voľného času

Tematická inšpekcia

Podmienky a výchovno-vzdelávacia činnosť v centre voľného času (CVČ)

Inšpekcia sa vykonala v 3 zariadeniach s VJS/VJM. Zriadených bolo **76** záujmových útvarov (ďalej ZÚ), z nich bolo 56 kontrolovaných. Na činnosť v sledovaných ZÚ bolo prijatých 770 osôb, z ktorých v čase kontroly bolo prítomných 550. Riaditelia CVČ spĺňali kvalifikačné predpoklady na výkon funkcie. CVČ mali vypracované výchovné programy, ktoré boli prerokované v pedagogickej rade a zverejnené. Súčasťou výchovného programu bol výchovný plán. Výchovné osnovy boli vypracované pre oblasti výchovy zafinované vo výchovných plánoch. CVČ pracovali podľa aktuálneho plánu práce a rozvrhu týždennej činnosti. Pedagogická a ďalšia dokumentácia súvisiaca s organizáciou a riadením školského zariadenia bola vedená len v štátnom jazyku. Podľa vyjadrenia respondentov bola činnosť útvarov zaujímavá. V rozhovore uviedli, že krúžky navštevujú radi a pravidelne. Zabezpečené vhodné pomôcky a priestorové podmienky záujmových útvarov v CVČ umožňovali realizovať plánovanú výchovno-vzdelávaciu činnosť. Pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia boli dodržané.

Podmienky a výchovno-vzdelávacia činnosť v CVČ s VJS/VJM boli porovnateľné s podmienkami a výchovno-vzdelávacou činnosťou v CVČ s VJS.